

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL,

hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia,
2-ik számú lakás.

902h 14 15 44 -

209

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

M. N. MŰZEM KÖNYVTÁRA
Hírlap-könyvtár
Növekedéknapló

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „Egyházi Értekezlet”-e
támogatásával

SZERKESZTI:

NAGY KÁROLY

REF. THEOL. TANÁR.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár: VIII. 2. SZ.

Évve 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre 2 korona. Egy szám ára .. 10 fillér.

A „Vasárnap”-hoz.

A protestantizmus létfeltétele a folytonos haladás. A hol megszűnt a haladás: megszűnt az élet s kezdetét veszi a sorvasztó halál. Ez a törvénye protestáns, közelebbről református vallási és egyházi életünknek is. A fejlődő élet követelésének megfelelően mélyíteni és élénkíteni vallásos és egyházi életünket: e célra alakult »Erdélyi református Egyházi Értekezlet«-ünk. Ezen a téren üdvözlöm, itt óhajtom sikereit látni a „Vasárnap”-nak is. Szava legyen angyalszárny-érintés a tesepés Bethesda taván, hogy gyógyuljanak tőle a betegek, ébredjenek az alvók s keljen nyomában élet, fejlődés, haladás, felvirulás: egyetemes, lelkes egyháztársadalmi tevékenység. Ki e munkában részt vesz: a legnemesebb ügynek szolgál. Hát szolgáljuk mindannyian!

Budapest, 1900. december 9.

Br. Bánffy Dosső.

A „Vasárnap”-nak.

Emberé a munka, Istené az áldás.
A szántóvető ugárol, forgat és csak akkor hinti el a magot, ha jól megmivelte a talajt. És munkája mégis hiában való, ha kellő időben nem száll a földre az égből termékenyítő eső és áldó napsugár. — Az erkölcsi életben, lelki világban sincsen másképen. Az állam minden eszközt megragad, hogy a nép erkölcsi életében a bűn pusztításainak gátakat emeljen, és az emberi erényeknek a társadalom minden részében minél gazdagabb aratása legyen. És mégis mily végtelenül nagy azok száma, kik bűnnek és szenvedélynek lettek rabjai, nyögve és átkozódva a teher alatt, mit rájuk rakott az élet, saját életük, saját bűneik... Nem termettek nemes gyümölcsöket. Mert a mi az ember lelki világát megtermékenyíti és az erény dús aratását lehetővé teszi, — lelkükből hiányzott ama két isteni erő, az élő hit és az éltető szeretet. — Ha azt akarjátok, hogy az erkölcsi élet mezején végzett munkáitokat kövesse az óhajtott siker: úgy legyen gondotok reá, hogy

céd.

a lelkek elöl e két égi erő — a hit és a szeretet — elzárva ne legyen, sőt inkább szentelje meg a sziveket. Ezt munkálja a „Vasárnap“; ez legyen áldása életének!!

Kolozsvár, 1900 decz. 20.

Dr. Bartók György,
püspök.

Mit akar a „Vasárnap“?

Mit akar a »Vasárnap«!? — Hát mivelhogy ujság, sok munkatársat, még több előfizetőt, hogy kevés munkára nagy jövedelem essék s a szerkesztő is meggazdagodjék, — fogják mondani bizonyára sokan, kiknek lapunk kezébe kerül. Nem esodálkozunk rajta; hiszen ma mindent a pénz, a jövedelem után ítélnék meg. Kevés munka, nagy jövedelem, kényelem és élvezet: manapság ez az emberek legfőbb vágyakozása.

Mi azonban, kedves olvasóink, kik a „Vasárnap“ dolgát kezünkbe vettük, nem erre nézünk. Az erdélyi ev. ref. »Egyházi-Értekezlet«, melynek kezdeményezésére és támogatásával a „Vasárnap“ megindul, más jegy alatt született, más célra alakult.

Ez év pünköstje után, mint egykor a búsongó tanítványokat, úgy gyűjtötte össze Istennek szentlelke anyaszentegyházunk legjobbjait is, hogy ne csak szomorkodjunk, sopánkodjunk, mint régtől

fogva tettük, hanem vessük kezünket az eke szarvára, fogjunk munkához s a magunk, egyházunk, magyar népünk és egész társadalmunk megsokasodott bajaira, sebeire keressünk orvosszert.

Micsoda bajokra, micsoda sebekre? — Hát volna a ki ezeket még nem látná!? — Nézzünk szerte. Hol van ma megelégedett, lelkileg nyugodt, helyzetével nemcsak kibékült, hanem hivatásának, munkakörének örvendező s feladatait vidáman teljesítő ember? Lecsüggesztett fővel, szomorúan, unottan hordozzuk az ugynevezett „élet terheit“. De, hogy e terhet édesnek éreznők, hogy sulya alatt, mint a pálma növekednénk lélekben: azt ugyan nem igen tapasztaljuk. Ellenkezőleg naponként százával ismétlődő eset, hogy az emberek az életet, Istennek e legdrágább ajándékát, eldobják maguktól. Itt egy pisztoly durranás, ott egy méregpohár, amott a hullámsír. . . . Hogy mi jaj, könny, nyomor marad utánuk a szülők, a hitves, az árvák szívében, életében s hogy mi következik azután „a számadásnak ama nagy napján“: ez mind feledve van.

Családi életünkben hiányzik a melegség, bensőség. Együtt élünk, ah, oly ritkán egymásért! A szülőnek terhére van a gyermek, a felnőtt gyermeknek szülője. Itt a szülő fog fegyvert gyermekére, amott halljuk, a testvérgyilkos Kain botja zuhanását.

Közéletünk egy bódító zsongással tele vásár. Itt a becsületet, amott az ártatlanságot, itt a mun-

TÁRUA.

Karácsonyra.

*Jézus, ki a jászolban született,
Ma is szereti a szegényeket.
S jó angyalait majd ama nagy éjjel,
Azt tudakolni küldözgeti széjjel:
Hogy van-e még szeretet,
Idelent a világba' ?
Vigasztalan könyeket
Hullat-e még az árva ?
...Oh, mert szereti a szegényeket!*

*Ti gazdagok, s ti boldog emberek!
Az angyaloknak ti teeljétek
Ti mondjátok meg, hogy ha visszaszállnak,
Mit szóljanak főt az Istenfiának:
Hogy van-e még szeretet,
Idelent a világba' ?
Vigasztalan könyeket
Hullat-e még az árva?...
— Az angyaloknak ti teeljétek!!*

Szabolcska Mihály

A jászol.

Irta: *Kovács Desső.*

Minden toronyban szóltak a harangok.

Karácsony szombatja volt. Olyan sűrűn hullott a hó, hogy az embernek kedve kerekedett kitartani, a tenyerét, hadd üljene rá pihenni Isten pillangóii. A kirakatok ontották a világosságot a járóelökre, a kik nagyobb részint karácsonyi ajándékokkal megrakva boldogan igyekeztek haza felé. A bérkocsi állomásokon sűrűn lógatták zaboszsákjaikat a lovak, a kocsisok pedig vidáman topogtak nagy havas bundáikban. Le nem rázták volna magukról a tenyéryni hópihéket a világot!

Mintha egy nagy virágos fa, a mely az éjig ér, hullatta volna szűzfehér virág'leveleit a földre, hogy öltön itt minden illő ruházatot születése estéjén a mi édes Urunknak.

A járóelők között bandukolt persze Szücs István is; az imént végezte be a dolgát a polgármesternél, a hol egy öl fát vágott fel. Volt pénze bőven: három meleg tallér volt a zsebében. Számitgatta magában: ennyit ad fáért, ennyit az aszszonynak pótlásul a kalácsliszt árához. Ezzel kifizeti a zsidónál a tartozását, a maradékból pedig, mert kijött ám maradék is, veszen valami játékot a kicsi Szücs Istvánnak, a ki odahaza bizonyosan várja már a karácsonyfiát. — Nem mondotta ugyan a

kát, ott a tudományt bocsátják áruba, s a mit kívánnak érte: az pénz.... pénz.... és mindig csak pénz; mert élni, élvezni, uralkodni akarnak s ennek egyetlen útja, eszköze — szerintük — a pénz.

Az Ur hajlékának táját gyom és dudva verte fel; a Mammon szobra körül azonban tolonganak az emberek! S ha megcsendül a pénz csábitó zenéje: ezrével kínálják oda a hitet, a meggyőződést, az igazságot, apát, anyát, hitvest, testvért, leányt s ha kell, a mennyei üdvösséget is.

A szegény irigykedve néz a módosabbra, a gazdag meg elnyomja, lenézi, megveti a szegényt s mindkét oldalon szövetkezve az érdektársak, a világot egy soha nem is álmodott harezczal fenyegetik. Forrongásban van az egész világ s a társadalom mint a nehéz lázbeteg, hánykódik, forrong.

Lesz-e gyógyulása s mi által remélhető?! Nem vonjuk kétségbe, hogy a gazdasági helyzet javulása is szükséges; de tagadjuk, hogy ez volna a csodaszer. Ugy érezzük, hogy belül van a baj: *a lelkek betegek*. Elvesztettük érzésünket a magasabb, lelki, mennyei javak iránt. Nemesak a földön, de mintha a *földből* élnénk! Régóta feledjük, hogy „nemesak kenyérrel él az ember“! Itt kell első sorban segíteni!

Be kell látnunk, éreznünk kell és be kell vinnünk népünk köztudatába is, hogy Idvezítőnk ama kijelentése: *„Keressétek először az Isten országát és annak igazságát s minden egyebek ráadásul*

adatnak tinéktek!“ (Máté VI. 33.), — nem szóbeszéd csupán, hanem valóság, a leggyakorlatibb igazság. Vagy más szavakkal: keresztyénségünket, a melyet legtöbbször csak templomi ünneplő-ruhának tekintetünk eddig, lelkünk életévé, eledelévé kell tennünk. Nemesak szájjal mondanunk: „Uram, uram!“ hanem „cselekednünk a mennyei Atya akaratját!“ A hegyen ülő tanítványokkal oda kell telepednünk Jézusunk lábaihoz s általa tápláltatnunk az örökélet beszédével. Mielőtt a köz, egyházi és társadalmi életünk orvoslásához kezdenénk, előbb gyógyuljunk meg magunk: gyógyítsuk meg üres, beteg szívünket, betöltvén azt olyan kincsekkel, melyeket „a rozsdá és a moly meg nem emészt.“ Ez által fog meggyógyulni minden bajunk, minden betegségünk, sebünk, mert ha a betegség oka megszűnt: megszűnnek a kór egyéb tünetei is.

E célra alakult az Egyházi-Értekezlet, ezt a célt fogja szolgálni első szülőtte a „Vasárnap“ is. Hogyne kívánnánk hát neki sok munkatársat s még több előfizetőt! Nem gazdagodást keresünk, csak megélhetést kérünk előfizetőinktől. És kérünk, keresünk sok-sok munkatársat; olyanokat is, akik irnák, a kik segítenek reá mutatni és hirdetni mindenféle dologban a jó Isten csodálatos munkáját, bölcsessége útját, szeretete hatalmát és olyanokat is, a kik a „Vasárnap“ szavát s lapjait széthordozák, beviszik kunyhóba és palotába, hogy munkája és áldása meglátszassék mirajtunk. Érezzük, hogy

kiesi Szücs Istvánnak sem senki, hogy lesz efféle is, de már a gyereknép tudja ezt, mintha mind-egyiket kitanítanák reá valami szoczialista angyalok, hogy jussuk van hozzá.

De van is.

— Vesznék hát neki valami fáintos dolgot, például, példának okáért....

És aztán megáll Szücs István uram egy játék-boltnak a fényes kirakata előtt s elkezdte nézegetni a sok tündéri játékot; de nem csak a játékot, hanem az árát is.

A játék mind tetszett volna, de az árak nem tetszettek. Fényes volt minden, de drága volt minden: a kis gözösök, a punktumnyi huszárok, bicsoknyi kardok, gyufaskatulyányi házak, pipaszurkáló nagyságu tornyok, egérnyi lovak.

— Hej, ha közéték szabadulna a kiesi Szücs István! — gondolta a nagy Szücs István.

— Szép ugy-e? Há? Kérdezte a háta megett egy ismerős hang.

Hátra se nézett. Valami Grósz nevű gyári munkás volt. Jól ismerte a czuczilista-gyűlésekről a hangját. Nagy szónok ember volt, csak úgy dült belőle a tudomány a gazdagok ellen.

— Szeretnél te is vásárolni valamit, ugy-e?

— De még hogy!

— Hát vásárolj. Vedd meg azt a szép nagy lovat, ni, a melyik ott áll a küszöbön. Lovagolni is lehet rajta, az ára pedig alig 10 forint.

— Nem szegény ember fiának való az.

— Nem? Hát mivel különbek az urak gyermekei!?

Semmivel. Legfeljebb az apjuk bugyelárisával.

— Na sikszt tu Náczi! — Az a különbség pedig nem bennük van. Már most nézz be a boltba.

Szücs István benézett. Tele volt emberekkel, urakkal és urí asszonyokkal, a kik mind játékokat vásároltak. A pénztárnál egy kisasszony alig győzte szedni a sok ropogós tizest a sok semmiségekért.

— Mit gondolsz, veszteségre dolgozik ez a kereskedő? — Kérdezte a hang.

— De ugyancsak becsapja az urakat és az urí asszonyságokat.

— Mit gondolsz, kifizethetné-e az igazságtalan nyereségeiből azt a 10 forintos lovat.

— De még a lelkét is.

— Na látod. Azt a lovat neked már kifizették az urak. Te csak vedd el és vidd haza. A nagy zavarban senki se veszi észre.

— Igaz biz a! Hát aztán a lelkiismeretem, a ki tilja a lopást?

— Hja, a lopást. De ez nem lopás; te csak elveszed azt, a mi a te kis fiadnak dukál s oda adod neki. Azt nem várhatod, hogy a kereskedő kijöjjön ide a hidegbe s azt mondja: Szücs István uram, legyen olyan szives, vigye elezt a lovat meg van ennek fizetve már a lelke is.

„az aratni való gabona ugyan sok, de kevés az arató.“ Kérjétek azért az aratás Urát, hogy új munkásokat küldjön az ő szántóföldjére!

A „Vasárnap“ megjelenik minden héten csütörtökön este, tehát oly időben, hogy vasárnapra még a legtávolabbi községek lakóinak is elviszi a posta.

Vezető cikkében tárgyal társadalmi, vallási és egyházi napi kérdéseket; hoz vallás-erkölcsi elmélkedéseket és református egyházunk igazait védelmező tanulmányokat; egyháztörténelmi élet-, kor- és jellemrajzokat; elbeszéléseket és verseket; megismerteti a világ állapotjával, hazai országos és egyházi életünk mozgalmával; ismerteti a hasznos és jó könyveket, olvasmányokat, hasznos tanácsokat ad doktori és gazdasági dolgokban, stb., stb.

Minden számában egy szép képet is ad öröme a szépet szeretőknak.

Előfizetési ára a lehető legcsekélyebb:

egész évre 4 korona,
félévre 2 „
negyedévre 1 „

a mely összeg legczélszerűbben posta utalvánnyal küldhető be a „Vasárnap“ szerkesztőségének *Kolozsvárt, Emke-tér, Ret. Theologia.*

Az első szám 1901. év január 3-án fog megjelenni.

Most pedig munkára fel! A jó munkán Isten áldása van!! Legyen mirajtunk is: írókon és olvasókon egyaránt!!!

Szerkesztő.

— Az már igaz!

— Nem is tudják oda bent, hogy ez is van a világon.

Szücs István hátra nézett: nem volt ott senki a világon. A hóban sem látszott semmi nyom, mintha még más is állt volna ott. — A fehér pelyhek oly sűrűn hulottak, hogy husz lépésnyire is alig lehetett látni. Mintha egy perczre kihalt volna ebben a kis karikában az utca. Egy lélek se volt közel. Aztán egy pillantást vetett a boltba s a következő percben már messze járt a kereskedéstől — a hóna alatt a lóval. Az egyik vállán vitte a fűrész álványát, a másikon vitte a fűrész, a hóna alatt meg a hintázni való játékpárját. — Ezt hát „megvette“ volna.

A város széle felé tartott, a honnan legegynesebben lehet átvágni a mezei utakon az ő falujába.

Immár egészen bealkonyodott, de ő gondolkodás nélkül hagyta el az utolsó házakat s bátran ment a mezőn, jól ismerte az utat, farkastól meg nem félt: emberemlékezet óta nem járt itt efféle állat.

A lába bokáig, később térdig süllyedt bele a hóba. A hogy a nyitabb mezőre érkezett, éles szél kezdett fújni; a hópelyhek, a melyek eddig minden czeremonia nélkül egyenesen hullottak le a földre, most elkezdettek össze-vissza kavarni; némelyik egyenesen a Szücs István szájába repült, a mikor a nehéz fáradság miatt egy-egy kicsit kitalálta nyitni.

A XCVI. dicséret.*

*A proféták elhallgattak.
Krisztus testet ölte fel.
Melyről irtak, melyről szóltak:
Az ígélet, im betelt.
Ős szülőink vétkeit
Eltörölni érkezik
Elveszett a régi Éden:
Mennysországot nyit helyében.*

*

*Szerteoszlik a sötétség,
Mely a földet takará;
Hajnalténynek derengését,
Uj nap keltét hozza rá.
Jézus fényű csillaga
Nap költéről jelt ada.
Pásztorok azt megértették,
Utját bölcsék is követték.*

*

*Hódolattal környékezték
Születése jászolát.
Meváltója megérkeztét
Ünnepli már e világ.
Az Istennek dicsóság,
Embereknek békesség,
Jézus Krisztus születése
Zálogunk az üdvösségre.*

Váró Ferencs.

*) Énekes-könyvünk megújítás alatt áll. Az előmunká-
atokból közöljük e karácsonyi darabot. Szerk.

Nagy hópelyhek tapadtak az orcájára s elvették a látását is.

Uram fia! Már három órája bodorgok a mezőn, régen otthon kellett volna lennie; de még hol lehetett a faluja! Nem tudta küsmerni magát. A szél hol erről, hol amarról hozta a harangszót a fülébe. Végre elhallgatott minden s ő ismeretlenül állott a havas pusztában. Akkor egyszerre az a rémitő gondolata támadt, hogy meg kell ezen az éjszakán fagynia. El kezdett futni abban az irányban, a merre a faluját gondolta; de minél tovább jutott a nagy hóban, annál kevésbé ismerte ki magát. A verejték oda fagyott az arcára, érezte, hogy halálos fáradság kezd elfogni a tagjait. Segítségért próbált kiáltani, de az álkapezait alig tudta mozditani, megvoltak már félig dermedve. A hangját meg szétkapkodta a szél.

Hogy könnyítsen magán, ledobta a válláról a fűrész-álványát, később a fűrész is, a mely akadályozta a menésben. És a lovat, a melyet tulajdonképpen először kellett volna elhajítani magától, betakarta a szüre alá s úgy igyekezett tovább. Egy bokor alján végre leült, nem bírta tovább. Csak egy perczig fog pihenni, gondolta magában s aztán tovább megy. Tudta, hogy kész halál, ha egy helyben marad. De a mikor fel kellett volna kelnie, a lábai nem akartak engedelmeskedni — és ő azt nem is bánta. Csodálatos hangok kezdtek kiemelkedni a fehér éjszakából. Először lassu zúgás volt, mint

„Ime, hirdetek nektek nagy örömet.....!“
(Luk. II. 10.)

tartó született, az Ur Krisztus a Dávid városában! « Hozsánna, hozsánna! „Dicsőség Istennek a magasságban, a földön békesség és az emberekhez jóakarát!“

Ime a karácsonyi történet, a karácsonyi kép, a karácsonyi evangélium — örömhír, örvendetes üzenet!

Micsoda történet! Egyszeri és mégis örök. Mert jaj nekünk és jaj a világnak, ha *csak* emlékezünk arra, a mi 19 száz esztendővel ez előtt történt s a miről ma már csak fakult pergamen levelek beszélnek! Jaj nekünk és jaj a világnak, ha Krisztus születésének élő tanubizonyságai nincsenek; ha a mi szivünkben is meg nem született, nem él a Megtartó! Jaj, ha szivünkben a múlt, jelen és jövő egy szent örökkévalósággá nem egyesült, ha benne az ég és a föld úgy nem ölelkezik, mint a bethlehemi jászolbölcso körül; ha szemünk előtt nem tündöklök a karácsonyi csillag s lelkünkben nem viszhangzik az angyalok karának zsolozsmája!

És micsoda evangélium! „Tinéktek ma megtartó született, az Ur Krisztus a Dávid városában!“ Boldogok, kiknek mennyei angyalok hirdetik ezt az örömhírt! Boldogok, a kik érzik, tapasztalják, hogy Jézus Krisztus az egyedüli Megtartó és nincs más rajta kívül senki a földön. Nála találkozik a pásztor és a király, a tudós és tudatlan, a szegény és a gazdag, hogy az ő bölcsőjénél érezzék, hogy micsoda nagy méltóság Isten fiának nevezetoi, egymás testvéreinek lenni, szeretetben élni — hogy ez által legyen békesség a földön. Az ő bölcsőjénél hangzik a bűnös, a háborgó léleknek: „Ne félj!“ s születik belőle kiengesztelődés, megbocsátás, kegyelem, — új élet és örvendezés.

Ez evangélium hozott s fog hozni mindig a beteg léleknek gyógyulást, a szenvedőnek vigasztalást, az árvának atyát, anyát, az éhezőnek kenyeret, a mezittelennek ruházatot. Ez örömhírral járnak az ég angyalai: a keblekben támadó részvét, a szivekben ébredő könyörület, a mi Gondviselő Istenünkben, Atyánkban való bizodalom: „a jóakarát mindenféle népnek“.

„Tinéktek ma Megtartó született!“ — Hányszor ismétlődött e szózat a népek s nemzetek nagy ünnepén — karácsonyán. Népeknek és nemzeteknek is csak az adott életet és jövőt. Ha rájuk borult a tudatlanság sötétje: a bethlehemi bölcso lakója adta vissza a vakoknak szemevilágát; s ha elnyomásban, rabigában szenvedtek: Ő szerzett „a fogságban ülő népnek szabadulást“, ő tette újra értékessé az életet.

És ma?! . . . Oh, mennyi beteg szív, mennyi testi és lelki nyomor, szenvedés van ma is, mennyi a szegény, elhagyatott, nyomorgó árva! Mennyi a tudatlanság sötétjében, az érzékiség rabszolgaságában ülő nép! Mennyi önzés, ridegség, irigység, gonoszság: mennyi bűn és mekkora uralma!!

Jövel azért szent karácsonyest, szent éj, bűbajos éj! Jövel világnak nagy karácsonya! Fénylő csillagod hadd vonja szemünket az égre, hadd vezessen a mi Megtartónkhoz! Adj hitet a világnak, hitet az embereknek örökkévaló, mennyei javakban, hogy gyógyuljon meg általa a mi szegény, beteg szivünk! — Hadd zendüljön meg a megfélemlített, remegő, a jövő felől kétségkedő emberek fülében az angyali szó: „Ne féljete! Tinéktek ma Megtartó született!“ — Hadd zengjen a mennyei eregek zsolozsmája megnyílt egekből a földre le s

megnyílt emberi szivek hadd vizshangozzák a karácsonyi éneket: „Dicsőség Istennek a magasságban, a földön békesség és az emberekhez jó akarát!“

Adj, oh adj Istenünk békességet a földön, egyetértést, testvériséget, szeretetet: szent, áldott karácsonyt adj a szivekbe, a családokba, — egyházunknak és hazánkunknak.

Nagy Károly,
theol. tanár.

A pásztor látomása.

Bethlehem tájira ráborult az éjjel.
Kormos, barna felhők szállnak szerteséjjel
A sötétlő égen. . .
Kietlen némaság. Fű, fa, virág hallgat.
Mégfáradott a nyáj, most nyugodtan alhat
A puszta vidéken.

Pásztoember lelke bétel sejtelemmel.
Szemeire álom rászállani nem mer
Gondot úzó mézzel.
Lelke jövőbe száll, majd merengő gondja
Jövőből e gyászos, bús jelenbe vonja,
Majd a múltba néz el.

Érzi itt van, itt az idők teljessége,
Az Isten országa, az erény és béke
Most száll le a földre.
Hallja, a mint csattog fehér galamb szárnya,
Száll alá, pedig itt mindent a bűn árnya
S a sötétség főd be.

. . . . Kietlen némaság; fű, fa, virág alszik. . . .
Ah, de hallga! . . . csodás, bűvös zene hallszik,
Angyalok zenéje.
Megnyílik a nagy ég, a felhők ormirul
Fényözön ömlik szét, csillag rajta kigyúl,
S mosolyog feléje.

Megrendül a világ, átremeg a róna
Kebeléből felbűg, mintha telve volna,
Hosszú édes sirás
A básztor leborul, feltekint az égre,
Megnémult ajkai felkiáltnak végre:
„Született Messiás!“

* * *

Sötét van. Nem látok. Ránk borult az éjjel.
Kormos, átkos felhők szállnak szerteséjjel
A sötétlő égen.
Kietlen némaság. Minden lélek alszik.
Ki rosszat álmodik: csak hörgése hallszik
A kihalt vidéken

Lelkemen ott virraszt alvó népem gondja,
Szemem előtt fátylát bontogatja, bontja
A sötét jövőt.
— Bagyog-e fel csillag, most is a mint régen?
Derült mennyei fény a sötétlő égen,
S újra eljövend Ő?

Ah, csodák csodája! — látásokat látok:
Lesz még világosság, megtörik az átok,
Ebredj, ebredj, népem!!
Csillag villog nézd, ott, felleg elleng, látod?!
Im jó a Megváltó, nem hiába várod,
Ragyogóan, szépen!

Ravass László.

A hivek egyháztársadalmi tevékenysége emelkedésének egyik módjáról.

Hogy népünk egyháztársadalmi tevékenysége a fokozatos emelkedést igényli egész az eszményi magaslatig, ki nem látja, ki vonná kétségbe bár egy is azok közül, a kik egyházi életünk alakulásait, a felszín hullámozó vonalait szemmel láthatják s mélysége fokait vizsgálni tudják?! Bizony félni lehet, hogy az élő vizek, a folytonos megújulást igénylők, sekélyre jutnak, ha a kellő mélyítésről nem gondoskodunk, ha a beléjük ömlő vizektől elzártnak s ha el nem távolítunk mindent, a mi őket a hitélet ösforrásától, a kimeríthetlentől, elkülöníti, mert az ösforrás önön magától újul meg s ez okon soha ki nem merül s bőven önti áldott vizeit.

Az élő vizek leginkább innen tápláltnak, ide vezetnek vissza, az eredethez, az üdv forrásának vidékére. És mi az, mit elkelljen távolítani, mi az, mi az áram folytonos voltát megakadályozhatja? Többféle iszapolás van, többféle gátok emelkedhetnek, melyeknek egyike a tudatlanság, mert a hit s a vele együtt járó jó cselekedetek nem a setében élnek, hanem a kellő ismeret világosságát igénylik. A tudatlanság lelki sötétség. „Meglásd, hogy a világosság, mely benned vagyon, setétséggé ne változzék.“ (Luk. XI. 35.) A hit távolról sem ellentétje a tudásnak, hanem annak fokozása, s minden újabb ismerettel megerősítettünk hitünkben s közelebb jutunk az igazságok egyeteméhez, melynek még a tudósok is csupán csak részeit, töredékeit, egyes oldalait s néha csak egyes fénypontjait látják. De hiszen itt nem a tudományok összegéről, nem is egyik-

másik tudományról van szó, hanem azon ismeretekről, a melyek az embert a hitélet, a természet s a társadalom mindazon tüneményeivel ismertetik meg, melyekre léptennyomon reá szorúl Istenhez való közeledésében, családfenntartó életmódja helyes betöltésénél, embertársai való érintkezései közt, állampolgári kötelességben, mint keresztyén, családtag és hazafi. S a hitélet át kell hogy hassa a köznapi élet foglalatosságait is irányítólag, nemesítőleg, a földet az éggel összekapcsolva.

„Minden jó adomány s tökéletes ajándék onnan felülről van.“ Az a rend, terv- és czélszerűség, a melylyel a nagy természetben mindenütt találkozunk, de az emberi társadalom vonzó erői is egy végokra, mindenható rendezőre, bölcs tervezőre vezetnek vissza. Az életfenntartás gondjaihoz is minden időben hozzáfűződött a vallás egyik fény sugarára s ez így volt már az emberi nem legrégebb történeteinek hajnalán, midőn az ember az ösfoglalkozások valamelyikével tengette életét, mert sem a halász, sem a vadász remény nélkül helyét meg nem állhatta volna s a remény ilyenképen a valástétel egyik ösformája, *mert a ki remél, az hiszen*. Akár a természet való képeit szemléljük s választott életmódunkkal beilleszkedünk tüneményei közé, akár a társadalom kötelességebe foglaljuk el helyünket, hitünk az élet valósága által tágul s emelkedik, és maga a külvilág is a hívő lelket az eszményiség felé vezérli, Istenhez emeli.

Mind ezekből világosan látjuk, hogy a hitélet gyarapodására a tudás felettébb szükséges, mert Isten nemcsak a szent iratokban nyilatkozott ki, de kinyilatkozott a teremtett világban is, a természetben, saját magunkban, s a természeti s emberi állapotok folytonos fejlődésében, történetében. Ez a természeti kijelentés, hogy úgy mondjam, a bibliai

mikor az erdő fáit megzendíti a szél. Azután rendre-rendre énekké változott a hang s kezdetben halkán, később mind erősebben hallott csodás éneket. — „Krisztus Urunknak áldott születésén — Angyali verset mondjunk szent ünnepén.“ — Óh be szép! Gondolta Szücs István s arra fordította a szemét, a merről jönni vélte az éneket.

Arany fényben úszó hegyek állottak előtte, a melyeknek lábait enyhe patakok loesolták. Virágos palmafák alatt egy rozzant épület állott. Az ajtaja nyitva volt. Éppen most ment le a nap a hegyek mögé, a sugarai arannyal hintették meg a fákat és virágokat. Az égen pedig — csodaképpen — az épület felett egy nagy csillag állt. Akkor volt, mint a napraforgó virága.

Szücs Istvánnak elvette a szeme világát a látomány. Leborult a földre, a szivét csordultig megtöltötte édes melegség s szemeiből boldog könny zápor hullott.

— A jászol! A bethlehemi jászol!

Mikor felvetette a tekintetét, a nap már lement, de sötétség nem állt be, mert az épület belsőjéből égi világosság sugárzott szét az egész földre. Szemben az ajtóval ott látta a jászolt, benne a csodálatos gyermeket, Mária fölébe hajolva, József is ott állt. A jászol előtt térdepeltek az arany koronás királyok. Mellettük a pásztorok. De a fény és meleg, a mely a világot betöltötte, nem a koronák gyémántjairól, hanem a gyermek bölcsőjéből sugárzott.

Csudálatos ének zengett ezen közben. Szücs István jól tudta, hogy amaz égi kar zengeti az angyali dicséretet, a melyről írva vagyon, hogy tudtára így adta a világnak a Megváltó Isten születését. A tér az istálló előtt és maga az istálló is tele volt rengeteg emberrel s mindenkinek szabad volt oda bemennie, gazdagoknak és koldosoknak egyaránt. Nagy és édes sirásban zokogtak a bent lévők.

Felkelt ő is és indult, hogy oda járuljon a mennyei bölcsőhöz. És minél közelebb ért az ajtóhoz, annál nagyobb boldogság töltötte meg szivét. Hiacintus virágoknak és mirrhának illatától szinte fájt a szive édes fájdalommal. Előtte két koldus lépett be s ő látta, hogy számára is van hely a szent küszöbhez ért s be akart lépni.

De a lovacska, a melyet a hóna alatt tartott beleakadt az ajtófélfába.

Szücs István ekkor visszafordult, hogy kiakassza onnan és csak most látta, hogy milyen sokan vannak a küszöbön kívül. Mindjárt maga mellett megismerte gazdag szomszédját, Nagy Jánost is. Egy roppant nagy vörösrézkorong volt erős kötéllal a nyakába kötve, akkora, hogy semmiképen sem fért be vele az ajtón. És ekkor, a nélkül, hogy valaki mondotta volna, megértette, hogy az egy krajczár, a melyet az a gazdag ember nem adott oda a koldusnak. Az óriási korongnak a szélén ott ragyogott az irás körben: váltópénz. A gazdájáról szakadt a

kijelentéssel egyesülve újítja meg a hitélet élő vizeit. A kinek a természeti tünemény rémkép vagy csuda s azt hiszi, hogy babonás hókusz-pókuszokkal magára nézve ártalmatlanná teheti, a ki embertársaiban ellenségeit látja s a társadalom és állam rendjében egyebet nem lát zsarnoki önkénynél: annak hitélete, ha ilyenről szó lehet, felettébb sivár, a keresztyénségnek minden éltető szikrája, melege, napfénye nélkül szükölködő. A tudatlanság karöltve jár a bolondsággal s mint a „Példabeszédek“ XV. részében olvassuk: „a tudatlanoknak pedig szájak kiforr bolondságot.“ Ezért mondja a szent könyv: „vegyétek az én tanításomat, és nem a pénzt; és a tudományt inkább, hogynem mint a választott aranyat.“ (Példabeszédek VIII. 10.)

Az ismereteket a tanuló az iskolákban szerzi meg; ki előbb, ki utóbb végzi iskoláit, de senki se higgye, hogy azok falai közt eleget tanult. A jó pap holtig tanul, mondja a közmondás, és igen helyesen. De hát honnan tanuljon a tudományokkal nem foglalatoskodó? Saját tapasztalatai ha még oly bőven ontanak is a tanúságot, az ismeretszerzésre semmiképen sem elegendők. S hát még azok, a kik a tapasztalatokból tanúságot nem merítenek, vagy egyáltalában éltök folytan értékesíthető tapasztalatokat nem is gyűjtenek, mert a mi másnak tapasztalat lehet, nekik csak a történt dolgok ismétlései?! Az ismeretszerzésnek majdnem egyedüli módja ezekre nézve a *jó és nemesítő olvasmány*, melylyel megszerezhetik értelmüknek a szükséges táplálékot s lelküknek, szívének az üdítő, enyhítő italt. Mert nemcsak a test, de a lélek is táplálékra szorul, mert bizony való igaz, hogy *„nemcsak kenyérral él az ember“!* De a jó olvasmány ritkább, mint a hogy gondoljuk; különösen az olyan, a mely igazán jó.

veríték. Másokat is látott Szücs István ott. Az egyiknek egy lopott kasza volt a vállán, a miatt nem tudott bejutni; a másiknak szöllőkaró, a melynek még földes volt a vége, hogy a más szöllőjéből kihuzta. Egy fuvarosnak a fején egész boglya sarju sulyosult azon illatosan, a mint utközben a sáncz mellől fölszedte. Ez még nem is láthatott tőle.

Szücs István tudta már, miért nem juthatnak be a boldogok közé a csoda-jászol mellé. De a saját dolgát még nem tudta.

Kiakasztotta a lovát az ajtófélfából; de a mint indult, ismét beleakadt az.

És hogy újra visszahátrált kiakasztani, s megakarta emelni, ijedve tapasztalta, hogy a karja, a melylyel szoritotta, oda van meredve hozzá s bármiként igyekezik is bemenni, a lovaeska nem engedi.

— Itt kell hát meghalnom a boldogság ajtaja előtt, gondolta kétségbeesetten.

Bent pedig a boldogok között új zsolozsma zendült: a gyermek a jászolyban felvetette gyönyörűsége szeméit.

Soha ilyen szemeket nem látott Szücs István. Miként csudának formáltatott mennyei kék buzavirágok égtek azok. Egy tekintetök reájok is esett, szegény bűnösökre, a kik künt állottak az ajtó küszöbe előtt, egy tekintetük Szücs Istvánra is esett.

S ottan lehullott térdre Szücs István s mint avasszal a jég a vizek felett a nap sugarában meg-

a mely minden dolgokban, az élet minden eseményében tanít szemlélni Isten munkáját, jóságát, gondviselését, szeretetét, kegyelmét, a ki az elbizakodottat megalázza, az alázatost felmagasztalja s a kinek bölcs akaratán megnyugodni a legnagyobb bölcsesség. Az ilyen jó olvasmány nyitja meg szemünket, fülünket, hogy meglássuk az Isten dicsőségét, meghalljuk az ő csodás beszédét.

Ilyen valóságos jótéteménynek készül „Egyházi Értekezlet“ünk heti képes vallásos családi ujsága, a „Vasárnap“. Várva várom egyházunk és népünk e becses karácsonyi ajándékát s szívemből óhajtom, hogy a hová békopogtat, marasszák ott kedves vendégül s hogy ő is vigyen karácsonyi örömet, áldást, békességet az Istennel és embertársaikkal minden hajlékba!

Dr. gróf Kuun Géza.

Karácsony.

(Képpel.)

Jászolbölcsőben az ujszülött mosolygó, angyalarczu gyermek. Mellette az első édesanyai örömtől sugárzó arczu asszony. Felettük megnyílt egek, mennyei seregek zsolozsmáitól zengő levegő: „Dicsőség Istennek a magasságban, a földön békesség és az emberekhez jóakarát!“ A bölcső felett csillag ragyog, az ujszülöttnak csillagja. Körülötte Bethlehem egyszerű pásztorai, szívében hálával, ajkukon magasztalással; keletnek bölcsői álmélkodással, királyai kezükben arannyal, tömjénnel, mirhával. Az Ur dicsősége fénylik s a fénytől megrettent emberek fülébe zengi az Ur angyala a karácsonyi evangéliumot: „Ne féljete! mert ime hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme leszen: tinéktek ma Meg-

olvadt e tekintet sugarában szívének tudatlansága: és kimondotta a szót:

— Bűnös vagyok, Uram, de szívémben im megbánom cselekedetemet s készen vagyok azt jóvá is tenni.

S akkor ismét reá hulltak a gyermek tekintenek sugarai hivatatoan s ő boldogsággal szívében beléphetett.

Reá nézett József is a jászol mellől és a szent pásztorok, s a jászol járamfáján ülve feléje fordította szeméit Mária. Mindnyájan örvendettek, hogy ő beléphetett ide. A három királyok közül a legszebbik, a kinek nagy rengő fehér szakállá volt, közel lépett hozzá s megfogá az ő kezét....

Bizony megfogá. Ott feküdt félig megfagyva a saját házikójának az ajtajától tíz lépésnyire. Jó szerencse, hogy reája akadtak a betlehemesek, a kik énekkel jártak széjjel a házaknál. Azok felfogták — a három királyok — s beviték a házba, a hol aggodalomban várta az asszonya meg a kicsi fiaeskáia.

A mikor kinyitotta a szemét, a kicsi Szücs Istvánra esett a tekintete, a ki a szép lovon hintá-

zott.

— Hintázz rajta fiaeskám, gondolta magában az ágyon; holnap elviszszük vissza annak, a kié.

Milyen szánakozóan, milyen gyógyítóan is tekintettek reá azok a gyermekszemek onnan a jászolból.....!

Nehány szó.

Az olvasmányok teszik az embert. E szavainkban sok igazság van. Ha a magyar református nép nem olvas, akkor értelemben s erkölcsben is, de a jó módban is bizonynyal hátra marad oly népektől, melyek nem magyarok, avagy nem reformátusok, de — olvasnak. És mily végtelen jelentősége van a közös olvasmánynak! A közös olvasmány százaknak, ezreknek nyújtja az ugyanazon ismeretet, százakban, ezrekben édeszti s irányítja az ugyanazon érzületet s építi a közös lelki világot. A közös olvasmány egybe fűz, egységesít s ápolja az együttérzést.

Református embernek, természetesen, református olvasmány való Szép munkát végez az, ki magyar református népünknek jó magyar református néplapot ad. És hálás munkát is. Mert a nép bizalommal, szeretettel, sőt kegyelettel olvassa az ő lapját. Most avatott vezetés alatt egy ily lap kezd meg áldásos pályafutását. Neve: „*Vasárnap*“.

Vasárnap! — E név nem csak azt jelenti, hogy lapunk vasárnaponként köszönt be a reformátos házakhoz. Nem. Mint a vasárnap a többi napok közül, úgy fog e lap kiemelkedni a többi lapok közül. A vasárnap név itt a lap alaphangulatát, irányát, emelkedettebb szellemét jelenti. Mint egy vasárnapi harangszó, úgy fog e lap áthangzani a bérceken, leszállani a völgyekbe mindenüvé, hol református hajlékok Isten oltalma alatt békében állnak. Derült, tiszta, szabad, családias és istenes, hitébresztő, enyhületet, békét nyújtó, szeretetet tápláló lesz e lap, mint a vasárnap. Szólni fog a családapákhoz, az anyákhoz, az ifjakhoz, a magyar polgárokhoz, református egyházunk tagjaihoz. Szólni fog örökkévaló dolgokról, napí eseményekről és a földi életet a Jézus Krisztus által megszentelve, isten házában tükörében mutatja be. Lapunknak két szárnya lesz: irás és kép, — s szárnyai alatt evangeliumot visz.

Mint egyházi életünkben nagyjelentőségű eseményt: úgy üdvözöljük mi e lapot, a „Vasárnapot“.

Molnár Albert,

az egyházkerületi Értekezlet
egyházi elnöke.

Bethlen-ünnepély Sárospatakon.

Felsőmagyarországon, a tótjairól emlegetett Zemplénmegyében fekszik Sárospatak, a híres Rákócziak ősi birtoka, vára. A magyar szabadság vára hajdan; a herezeg Windischgrätzek fészke manapság. Abirtok, a föld elveszett; idegen, a Rákócziak törekvésére nézve ah, mily idegen kézre került, mily idegen érdeket szolgál! Hanem a Rákócziak lelkéből megtartott Sárospatak egy szikrát, egy sugárt. Ez a pataki kollégium, I. Rákóczi György nejének Lorántfi Zsuzsánának dédelgetett gyermeke volt. Az árvaságra jutott kollégiumot aztán nemsokára elüzte a gonosz mostoha: Báthori Zsófia. A pataki református diákokat és tanáraikat a jézsuiták váltották fel; ők pedig vándorbotot véve mentek keresni — új hazát. Előbb Bethlen Gábor gyulafehérvári (most nagyenyedi) kollegiuma fogadta be őket, majd Maros-Vásárhelyt telepedtek meg. Később visszakerültek

ősi hazájukba s azóta otthon virágzik ez a fényes multu, nagy nevű főiskola.

Ennek a főiskolának volt nagy ünnepe a mult hetekben. Két év előtt ugyanis megértük végre, hogy a híres Bethlen Gábor fejedelmünknek, az erdélyi fejedelmek legnagyobbikának, maga felséges királyunk rendelt szobrot emeltetni Budapesten. Ekkor nekünk is megmozdult a szivünk, meg a lelkiismeretünk, hogy hiszen tán mi is tartoznánk valamivel annak a Bethlen Gábornak, a ki nélkül manapság, nem tudom, volna e református, laknék-e magyar Erdélyben?! Megébredtünk s elhatároztott, hogy a nagy fejedelemnek örök alkotása: a Bethlen-kollégium városában, Nagy-Enyeden ércszobrot állítsunk. E szoborhoz óhajtott elküldeni a sárospataki kollégium is a maga részét; a szobor egyik részét. Azt a kezét, a mellyel a nagy fejedelem magyarországi testvéreink hitéért és szabadságáért is küzdött, harczott. Azt a kezét, mely a pataki hontalan diákoknak egykor igaz vendégszeretettel nyitotta fel saját kollégiumának kapuját. És küldte, nem egyszerűen a pataki kollegium pénztárából, hanem azoknak jókedvű adakozásából, a kik e kollegiumot szívvvel lélekkel és büszkén vallják a magukénak s a kik készek valának az ő kollégiumuk jóltevője iránt leróni a hála s kegyelet tartozását. A fényes és lelkes ünnepélyen, mely a szobor-alap javára 1800 koronát juttatott, újra összefort lélekben a két főiskola a magyarság és református hit védelmére. Csak szoruljanak, szoruljanak össze a baráti kezek, tartsák erősen egymást! A hercegi kastély hársai alatt jezsuita barátok alakjai suhantak el...

Világ-krónika.

Karácsony táján vérről, könnyről, gyilkolásról, tüzhely nélküli hazátlanságról, fogságról, kizsárolásról írni: úgy fáj az embernek a szive! Pedig a világ történelmében most ez van napirenden Európa az idén ülte meg a békés munkálkodás sokat magasztalt ünnepét: *a párizsi viágkiállítást*. Fel volt halmozva benne, a mit csak ész és kéz, tudomány, művészet, ipar, földmívelés s minden egyéb, a mit egy szóval kulturának, művelődésnek szoktak nevezni, — összehalmozott. Európában nyakig felfegyverkezett békében élünk. Egyik nemzet sem mer moczczanni, mert mindenik fél a többitől. Sőt gondosan örködnek a felett is, hogy — mint a rakoncátlan gyermek — nehogy valamelyik csak vigyázatlanságból is elsüsse a puskáját, mert attól egyszerre lángba borulhat egész Európa.

De távol tőlünk Dél-Afrikában és Nyugat-Ázsiában csak úgy foly a vér, pusztít a háboru; ölnek, gyilkolnak — mint mondják — az európai civilizáció vagy művelt polgárosodás nevében és érdekében. Ezzel a czifra hazugsággal takargatják a kaptiságot, a valóságos rablóhadjáratokat.

Dél-Afrikában a hatalmas angol nemzet immár másfél éve, hogy küzd a két bur köztársaság *Transzvál* és *Oranje* ellen. A burok századokka ezelőtt a pápista üldözés elől menekült hollandul földmívelő és pásztornép, (innen a neve bur == paraszt,) mely református hitének és szabadságának keresett új hazát. Később nagyszámu

hugenotta (üldözött francia református) csatlakozott hozzájuk s szabad, pátriárkális életet éltek. Ritka vallásos, becsületes, munkás nép. Az angolok azonban mind bennebb és bennebb szorították őket Áfrika belseje felé, mert a bur soha sem adta meg magát a hódító és foglaló angolnak, hanem inkább kivándorolt s új hazát alapított, vissza szorítva az afrikai félvad népeket. Mostani hazájukban egyideig békében éltek csendes köztársaságukban. Mikor országukban pár évtized előtt a világ leggazdagabb arany- és gyémántbányáit felfedezték: az angol kapzsiságkive tette rájuk hálóját. Az országban, melynek területe akkora mint az egész magyar birodalom nagy számu angol telepedett meg, kiket a burok, mint külföldieket, országuk dolgainak intézésében nem akartak szavazatjoggal felruházni. Ennek ugyanis az lett volna az eredménye, hogy elvesztették volna uralmukat saját hazájukban. A külföldieket az angolok támogatták és így végre is háborúra került a dolog az angolok és burok között.

A háboru kimenetele nem lehetett kétséges, mert a szegény buroknak tizszeres, huszszoros ellenséggel kellett küzködniök. De a világot bámulatba ejtette a burok hősisége. Hányszor verték meg nagy csatákban a sokszorosan nagyobb angol sergeket! Végre is legyőzettek, de magukat meg nem adták. Sergük feloszlott, de apró csapatokban hegyeik közül folytatják a harcot s csak a napokban is nagy vereség hírét hozta a táviró, melyet egy ily csapat az angoloknak okozott. Mig a megfogyott, de meg nem tört bur csapatok otthon küzdenek tovább a honért s szabadságért: a köztársaság öreg elnöke, az agg *Krüger Pál* Európában jár, hogy a királyokat és kormányokat a burok ügyéről felvilágosítva s jóakaratu közbelépésüket kérje. A nép mindenütt lelkesen fogadja az agg elnököt, de a trónokon az igazság szavát az érdekek kapcsolata vezeti s ugy látszik, hogy nem lesz, ki a hatalmas angol világbirodalomnak „megállj!”-t mondjon. A nagy hal elnyeli a kisebbeket s a transzváli arany és gyémánt bányákra Anglia reá teszi a kezét. Az angol nép pedig, a mely az Úr születése ünnepén imádkozik, hogy „legyen béke a földön!”, véres kezü katonáinak fejenként 60 frt karácsonyi ajándékot küld Transzválba és aggódva lesi a hírt, hogy az utolsó burt mikor terítette le egy kegyes keresztyén angol katona. Óh, mennyi hazugság is uralkodik ezen a világon!

Háboru dul, vér foly *Kinában* is, mely magát a „mennyei birodalom”-nak nevezi. Kina az ó világ legműveltebb országa, népe volt. Sok minden fontos dolgot tanultak el tőlük az európaiak, kik több mint 700 esztendeje érintkeznek Kinával. Területe nagyobb Európáénál s lakói száma meghaladja a 400 milliót. Európa itt is terjeszti a műveltséget; magyarul: ezt a rengeteg birodalmat is hatalmába igyekezik keríteni. Feldarabolására készen állnak mellette: Anglia, Németország, Oroszország, Franciaország sőt — ugy látszik — még az Osztrák-Magyar monarchia is leselkedik egy kis koncra. Kinában ezt már régen rossz szemmel nézik s az idegen gyűlölet már szervezkedett is; tagjait boxereknek hívják. E század közepén már lemészárolták egyszer az európaiakat. Most újra ki-tört az idegen gyűlölet, a melyet maga az özvegy

esászárné: Csu-Szi, a császár: Kuang-Szü és Tuan herezeg is támogattak.

Sok keresztyén hittérítőt, európai hivatalnokot, sőt a német követet *Ketteler* bárót is megöltek. Az európai nemzetek erre hajón nagy sereget szállítottak Kinába, elfoglalták a fővárost *Pekinget* s most foly az alkudozás a bünösök megbüntetése és a békét biztosító intézkedések felett. Az európai sergek fővezére *gróf Waldersee* német tábornok. Kina részéről a béketárgyaláson a legfurfangosabb alkirály: Li Hung-Csang vesz részt.

Az 1900 ik év eseményeire még visszatérünk!

Hazai krónika.

As országgyűlés így esztendő vége felé az ország *költségvetését* szokta tárgyalni. Olyan formán csinál, mint a jó gazda Számbaveszi, hogy a jövő esztendőben mennyi jövedelemre, bevételre számíthat s körülbelöl mi lesz a kiadása. A számítás ugyan ritkán üt be, de hát azért csak meg kell csinálni, mert ha az országgyűlés felhatalmazást nem ad rá, nem volna szabad adót s katonát szedni, de nem fizethetnék ám a hivatalnokokat sem s ez egy ilyen magunkfajta hivatalnok-országban mégis nagy baj lenne! — A költségvetés tárgyalása különösen élénk és érdekes szokott lenni. A miniszterek ilyenkor mondják meg, hogy miféle dolgokat terveznek és tesznek a jövőre s a képviselők ilyenkor kéri számon a miniszterektől, hogy mit végeztek, bírálják, hogy jól vagy rosszul vezetik e az ország dolgait?!

A mi országunk költségvetését most még nem tárgyalták le egészen. Mert sok szó folyik ám ilyenkor. Hanem hát felhatalmazást adtak a minisztereknek a jövő év első három hónapjára, hogy végezzék a dolgokat ugy mint ebben az esztendőben.

Hegedüs Sándor miniszter azonban azzal állt elő, hogy nem lehet azt éppen ugy csinálni, mert hát az országban az embereknek egy része a munkások közül sokan kereset nélkül inségre jutnak. Azért 400 ezer forintot kért az ország pénzéből, hogy ő azzal törvényszékeket, muzeumokat, utakat stb építtethessen s így a szegény embernek munkája, s munkája után kenyere legyen. Hát megadták neki. Hanem egy néhányan nem állották meg szó nélkül, hogy nagy baj az, ha ebben az áldott országban még munkával sem lehet kenyeret szerezni a szegény embernek. Keresték, kutatták az okát; hát aztán abban találták, hogy rossz házasság ez a miénk, a melyben a német sógor nem igazságosan bánik velünk; nem jut ki a részünk. Hát ezen sürgették, hogy segítsenek.

Az inségesekről az öreg *Lakatos Miklós* függetlenségi párti képviselőnek, ki maga is 48-as honvéd, eszébe jutott a szegény elnyomorodott honvédek sorsa. Egy kis karácsonyi ajándékot kért az országtól ezek számára, mert hiszen egy elnyomorodott öreg, béna ember csak nem élhet meg napi 10 fillérből, a mennyit most kap egy. Aztán szegyen az országra, ha ilyen embereket koldulni enged. — Kért, de a képviselők nem adtak; azt mondják: nincsen pénz! Nő jó; hát ha az ország nem ad: ad a magyar ember, de nem nézi, hogy ezek a

drága honvédek karácsonyi öröm nélkül legyenek. Kolozsvárt már szépen gyűjtöttek is a szegény honvédek karácsonyfájára. Vannak még háládatos emberek a világon! Legyenek is; megérdemlik ám azok a honvédek tőlünk!

Karácsony következőn a »honatyák« négy heti vakációzt vettek maguknak — pihenni. Pedig kánikulai meleg munka vár rájuk most a választás közeledtével!

Hazai közéletünkben örömmel adjuk még hírül, hogy a segesvári csatatér egy részét, Haller Lujza grófnő fehéregyházi birtokát a magyar állam megvette, hogy cláh kézre ne kerüljön s jó magyar földműveseket fog oda teleníteni. E birtok révén az állam tulajdonába került a honvédek és Petőfi sirja is a szép emlékekkel, mit ott pár év előtt az elesetteknek emelt a kegyelet.

Vegyes hírek.

Olvasóinknak boldog karácsonyi ünneplést kívánunk. A Kegyelem Atyja tegye áldásossá ünneplésünket lelkeinkre, családunkra, egyházunkra, hazánkra!

Br. Bánffy Desső egyh. ker. főgondnok, Dr. Bartók György erdélyi püspökünk, Dr. Gróf Kuun Géza és Molnár Albert uraknak, Egyházi értekezletünk védnökeinek és elnökeinek legyen szabad e helyen is buzgító soraikért a magunk és olvasóink őszinte köszönetét tolmácsolnunk. — Valóban! „A hegyen épített város pedig el nem rejtőzhetik!“

A lelkesi fizetések állami kiegészítésének 1900. évre szóló összege 107.700 korona az egyházkerületi pénztárhoz megérkezett, — most van folyamatban az esperesi hivatalok útján való szétküldése. Ezen kívül még kilátásba van helyezve segéd- és helyettes lelkészek segélyezésére az öt egyh. kerület közt megosztandó 23 ezer korona.

Uj református anyaegyház. Baróthról (Háromszék megye) szól az öröndetes hír. A szegényes leány-egyházból itt csinált erős várat a református Siomnak **Kövér András** esperes lelkes vezetése alatt a hivek buzgósága és áldozatkészsége. Nem csüggedünk hitünk jövője felett míg ilyen példákra hivatkozhatunk. **Zathurecky Gyula** főgondnok paplakot és telket ajándékozott az új egyháznak 18.000 korona értékben. **Antos József, Bedő József** 2000 — 2000, **Somolymosi István, Biró Albert** 200 — 200, **Kovács Sándor**, Tunyogi András, Bárfás Mihály, Balla András 100 — 100 koronával járultak a szükségességek fedezésére s ereje szerint kisebb-nagyobb összegekkel mindenki áldozott. Sőt a papi állomást is mindjárt betöltötték, egyhangú meghívással az eddigi buzgó adminisztrátort **Kovács Sándor** olaszteleki lelkészt hiva el. — A keretek megvannak; most hadd szálljon rájuk az Urnak Szentleke s növelje köztük nagyra az ő lelki országát! Az új egyház belső életéről szíves tudósításokat kérünk. „A gyertyát sem azért gyújtják, hogy véka alá rejtsek...!“

Egyházmegyei „Egyházi Értekezlet“ eink egymás után alakulgatnak. Eddig tudomásunk volt a sz. udvarhelyi-, nagy-enyedi-, gyulafehérvári-, széki-, kolozs-kalotai egyházmegyék területén való szervez-

kedésről. E hó 9-én megalakult a **nagy-sajói is. Beszterczen** volt az alakulás. A megelőző istentiszteleten, mely egyszersmind az egyh.-megye néhai érdemes főgondnoka székesfehérvári **Fejérváry Károly** emlékezetének is szenteltetett, **Nagy Károly** theol. tanár predikált. Az Értekezlet tisztikarának elnökei lettek: **gr. Bethlen Pál** főispán, főgondnok és **Muzsnai Károly** esperes. Alelnökök: Dr. Csernátóny Gyula tanfelügyelő és Balázs József beszterczei lelkész. A tisztikar többi tagjai is a lelkészi és világi kar legbuzgóbb tagjaiból kerültek ki. Elhatározatott, hogy az egyháztársadalmi munka minden egyházközségben megindíttassék s a lelkészek a végzett munkáról jelentést tegyenek. A gyűlésen nagyszámu előkelő világi közönség, de egyszerű falusi presbiterek is nagy számmal vettek részt. Reméljük, hogy nemsokára a további munkáról is hirt adhatunk.

Egyházi esték. Az egyházközségenként is megindulni kezdő egyháztársadalmi tevékenység első lépcsője „Egyházi esték“ rendezése, hol a napi munka végzése után egyházunk tagjai léleknevelítő és hasznos szórakozásban részesülnek s lelki táplálékot is nyernek. Közös vagy harmóniás ének, valóságos, bibliai, hazafias, egyháztörténelmi vagy társadalmi kérdésekkel foglalkozó, **de mindig vallás-erkölcsi vonatkozású** felolvasások és előadások, vagy tél-esti házimunka közti komoly megbeszélései egyházi és társadalmi bajainknak, orvosszereinek és azok alkalmazásának, ének, szép zene és komoly szavalás szokott ez esték tárgya lenni. Az itt megállapított alapokon indul, fejlődik aztán a többi: szegények, árvák, gyermekek és ifjuság gondozása, építése, betegápolás stb. stb. Mennyire megnemesednek így a régi kártya-estély, kötőkék, fonók s lesznek a a hithűség, vallásosság, egyháziasság nevelésének eszköze. És... és rendre-rendre kiürülnek a kocsmák, megfogy a bűnténynek száma, nemes munkához, nemes élvezethez szokik népünk, — terjed a jóllét, a nemesedés: az Isten országa. A „Székely Nemzet“-ben olvastam valamelyik faluról, hogy ott a korcsmázó legények duhajkodásától éjjente nincs nyugta a falunak. A hír írója a „csendörökre“ apellál, — mi szeretnénk a „lelkipásztorra“ apellálni!

Magyar-Nemegyé és Tacs jutnak eszünkbe előbbi hírünk végsorai kapcsán. Az első helyen most alakult, az utóbbiban magunk is láttuk református egyházunk, ifjuságunk oly egyházi szervezését, a melyet Egyházi értekezleteink útján mi is sürgetünk. A lelkész felügyelete s egyik presbyter állandó vezetése alatt rendszeresen van itt gondoskodva az ifjuság egészséges fejlődéséről, komoly neveléséről és korukhoz illő mulatságaikról egyformán. Ez alkalommal nem szólok egyébről, csak arról, hogy a taci leányok és legények sásfonatu munkáikról az egész országban ismeretesek, értelmes, okos, nemes nép, feltűnően jó módban van és... hogy törvénytelen gyermek a faluban ismeretlen. Vajjon meg fogjuk-e érteni ifjuságunk gondozásának fontosságát?

Renovált templomaikat avatták fel a napokban Göcz és Zoltán, a széki, illetőleg a sepsi egyházmegyékben fekvő egyházközségeink. Buzgó népeiknek és lelkészeiknek gratulálunk. A megújított templomokhoz kívánunk a lelkiekben is folyton megújuló gyülekezetet.

Felhívás Lelkésztársaimhoz.

Ime itt a »Vasárnap«! A minden oldalról jött felhívásnak engedve az „Egyházi Értekezlet“ megindította. Rajtunk és első sorban csakis rajtunk áll. hogy azzá legyen, a a minek szánva van: hiveink lelki táplálékává. E táplálékot a lap hasábjain összehordani s aztán mint ujságot bevinni a hiveink asztalára, ott helyet biztosítani számára: ez első sorban gyakorló lelkészeink feladata. Maga az, hogy theol. tanár szerkeszt egy ily népies lapot: csakis a mi különleges viszonyaink mellett érthető és igazolható. Én nem vonultam félre a munka elől, de egyedül nem is végezhetem. Vezetem, irányítom, — de „csinálni“ nem tudom. Népünk szükségét kielégíteni első sorban azok hivatottak, kik hivatásszerűen kell, hogy e szükség természetéről tájékozódjanak. — Programmja, azt hiszem, elég világos és megfelelő. Példák is vannak, most hát munkára!

Különösen kérem lelkésztársaimat, tanítóinkat, buzgó hiveinket: fejtsenek ki a legnagyobb buzgóságot a lap terjesztése és előfizetők gyűjtése körül. 2000 előfizető nélkül a »Vasárnap« élete nincs biztosítva, lehet, meg sem is indítatik anélkül, mert a deficitet nincs ki hordozza. Ez a legkevesebb, a mivel megindulni lehet. A lap előfizetési ára oly alacsonyra van téve, hogy csak tömeges megrendeléssel élhet meg, kivált ha elgondoljuk, hogy az előfizetési árnak egy negyedénél többbe kerül csupán a postadíj. Pedig ma már a munkát sem lehet ám állandóan ingyen kívánni, különösen azoktól, a kiknek életpályájuk ez! Honoráriumot pedig a lap csak ezen felüli bevételéből adhat. Egyházanként átlag 5 előfizetőre kell számítanunk.

Népünk szegénységét, terheit ismerjük; de tudjuk azt is, hogy olvasni szeret. A hol az egyesek ereje a csekély évi 4 koronát sem bírja meg: ötenkénti csoportokba szervezve, 20 kr. esik egy emberre egy évre. Jobb módú és művelt családok pedig serdülő ifjak számára is rendelhetik. E tekintetben *hitoktatóink* és *vallástanáraink* buzgalmára is apellálunk. Az előfizetési buzgóság fokozására **10 egyéves előfizető után — ha az egy csomagban küldött példányok a vasárnap délelőtti templomosás után a Tiszt urtól vétetnek át — a gyűjtőnek tiszteletpéldányt adunk ingyen.** Lelkészeink részéről az átadás közvetítésére számítunk: ez is né-

pünkkel való érintkezés s micsoda áldásossá tehető!

Ünnepek következnek. A társadalmi érintkezés ilyenkor a legkiterjedtebb; használjuk fel ügyesen. A hivek figyelmét akár a szószékről is fel lehet hívni rá; hiszen elvégre is egyházi lap vagyunk. De fel kell használni különösen az „egyházi esték“-et. A lelkész ajánlata, felvilágosításai sokat tehetnek itt.

Mutatványszámokat erőnk mértékéig s a helyi viszonyok hiányos ismerete szerint, elég nagy számban küldünk ez alkalommal a Lelkész urak kezéhez: reájuk vár a kiosztás és előfizetők gyűjtése. Ez is egyik próbája lesz annak, hogy mennyire ébredtünk fel s mennyire fogunk az egyház- és hitépítés szent munkájához.

A gyűjtő ivateket és előfizetési összegeket kérem 1901 január 2-ig beküldeni.

Boldog karácsonyt, — jó munkát kíván

a Szerkesztő.

Szerkesztő postája.

V. F. tanár N.-Enyed A küldeményt köszönöm; rendre felhasználom. A kért szövegről legutóbb azt a felvilágosítást kaptam, hogy csak Nt. Földes György lelkész aa. szolgálhat vele Zabolán.

V. Gy. lelkész Somosd. Köszönet az ígéretért. Alkalmoszerű részletörlesztést mihamarabb várok. Gyógyulást kívánok!

B. J. tanár S.-Szentgyörgy. A jelzett cikket várom. Levél megv.

B. L. lelkész. A Gyéres. Igazad van; most fog elválni, hogy mekkora befolyásunk van népiinkre s többek vagyunk-e a bérért szolgáló napszámosoknál.

K. F. Brassó. Az alkalmoszerűek miatt későbbre kellett halasztanom; de jön. Remélem ujakat is kapok! Köszönet.

K. F. lelkész. Geges. Köszönöm; jönni fog. De az esetlegességeken megforduló történeteknél építőbbnek tartom a lélektanilag indokoltakat. Isten országa — úgy tanultuk úgy tapasztaljuk — nem külső esetlegességeken, hanem belső törvényszerűségeken alap-zik, épül. Jókívánatait köszönöm; segítsenek, hogy úgy legyen!

Cs. F. lelkész Gernyeszeg. Munkásságodat nem szeretném soká nélkülözni. A szenvedések éjjelének is vannak csillagai, szeliden sugárzó holdja. A csapások közt sem vagyunk immár vigasztalás, remény, atyai kéz nélkül. Hány hasonló sebből vérzőnek nyújthatna vigaszt a te hited, a te bizalmad, a te szent reményed!?!

Dr. K. Á. orvos. Brassó. Diakonissa intézményünk létesítése legilletekesebb szószólójára vár. A lelki állapotnak a testi betegségekkel való kölcsönviszonyáról igen fontos tanulmányokat olvastam a német örültek-háza orvosainak a lelkészekkel közösen tartott kongresszusa alkalmából. Nem kaphatnék vala i efélet?! Nem hiszem, hogy csak a katolicizmus adhatna „irgalmas nővéreket“? Boldog ünnepeket!

P. Á. — Brassó. I. L. — N.-Borosnyó. Alkalmom adtán jönnek. Levelek mennek. Üdvözet!

T. J. lelkész. — M. Vásárhely Okt. 31-iki felolvasásodat lapunk szelleméhez mért *erőteljes* árnyalással s a lap terjedelméhez mért felosztásokkal várom. Üdvözet nektek!

»Jóságos Istenünk...« A saját igazunk nem domborodik ki benne annyira, mint azt lapunk céljai kívánják. Társa valahol eltévedt, pedig egy kis mélyítéssel most jöhetett volna. Köszönet!

»Tudjátok-e?...« Jönni fog Nem kaphatnék-e valami alkalmat évfordulóra?!

Igérőknek: Köszönjük, beváltására mihamarább számítunk.